

در یکصد و سی و هشتمین نشست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی رقم خورد

مهار کارخانه تولید مقررات با میثاق ۵ جانبه



یکصد و سی و هشتمین نشست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، فراتر از یک گردهمایی روتین، به عرصه دورپیداد سرنوشت‌ساز برای اقتصاد ایران تبدیل شد؛ از یک‌سو رونمایی از تفاهم‌نامه کلان پنج‌جانبه میان اتاق ایران، وزارت اقتصاد، معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری، وزارت کشور و هیئت دولت با هدف هماهنگی حکمرانی و مهار تورم قوانین و بخشنامه‌ها، و از سوی دیگر، شکل‌گیری مناقشه‌ای جدی پیرامون اخذ عوارض ۱۲ در هزار ارزش گمرکی کالاها و وارداتی. این نشست با حضور ارکان ارشد اجرایی، نمایندگان مجلس و رهبران بخش خصوصی، پرده از شکاف میان وضع قوانین پشت درهای بسته و واقعیت‌های میدانی تجارت برداشت؛ جایی که فعالان اقتصادی از پرش نرخ تسعیر گمرکی به ۱۳۱ هزار تومان و تحمیل هزینه‌های مازاد می‌نالند و تصمیم‌گیران دولتی، مابین تعهد به تامین منابع شهرداری‌ها و ضرورت جراحی ساختار مقرراتی گرفتار مانده‌اند. همگرایی پنج‌جانبه در این نشست آزمونی حیاتی برای سنجش اراده دولت در راستای پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد و گذار از بروکراسی مهارناپذیر است.

پایان تصمیم‌گیری‌های انفرادی

رئیس اتاق ایران تأکید کرد: اهمیت این تفاهم‌نامه صرفاً به امضای آن محدود نمی‌شود، بلکه مرحله پس از امضا و نحوه اجرای تعهدات، اهمیت بیشتری دارد و انتظار می‌رود با عزم جدی و همکاری نزدیک طرف‌های تفاهم‌نامه، برنامه اقدامات عملیاتی هرچه سریع‌تر نهایی و وارد مرحله اجرا شود. وی همچنین بر فعالیت مؤثر کارگروه هماهنگی تفاهم‌نامه تأکید کرد و گفت: این کارگروه باید با حضور فعال نمایندگان طرف‌های تفاهم‌نامه و برگزاری جلسات منظم، هدفمند و کارآمد، هماهنگی، پیگیری و پیشبرد اقدامات عملیاتی را بر عهده داشته باشد و اجرای تعهدات مشترک را به‌صورت مستمر دنبال کند. حسن‌زاده در پایان تأکید کرد: این همکاری پنج‌جانبه باید به سازوکاری مؤثر برای هم‌افزایی در حکمرانی اقتصادی و بهبود مستمر محیط کسب‌وکار تبدیل شود و نتیجه آن در کاهش موانع فعالیت اقتصادی، افزایش اطمینان فعالان اقتصادی و ارتقای کیفیت فضای کسب‌وکار کشور نمایان شود.

و عملکرد یک نهاد واحد نیست، اظهار کرد: فضای فعالیت اقتصادی تحت تأثیر مجموعه‌ای از قوانین، مقررات، سیاست‌ها، رویه‌های اجرایی و تصمیمات دستگاه‌ها و سازمان‌های مختلف شکل می‌گیرد؛ بنابراین اصلاح محیط کسب‌وکار زمانی اثربخش و پایدار خواهد بود که میان این اجزا هماهنگی و هم‌افزایی وجود داشته باشد. وی ثبات، شفافیت، انسجام و پیش‌بینی‌پذیری را از نیازهای اساسی فعالیت‌های اقتصادی عنوان کرد و گفت: فعال اقتصادی باید بتواند آثار تصمیمات و مقررات را پیش از مواجهه با آنها ارزیابی کند و در فرآیند سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری نیز صدای بخش خصوصی و تجربه میدانی بنگاه‌ها شنیده شود. حسن‌زاده ادامه داد: اتاق ایران این تفاهم‌نامه را گامی در جهت تقویت همگرایی ملی در حوزه محیط کسب‌وکار می‌داند؛ همگرایی که می‌تواند با کاهش پراکندگی تصمیمات و افزایش هماهنگی و انسجام در فرآیندهای سیاست‌گذاری، به شکل‌گیری محیطی شفاف، باثبات، رقابت‌پذیر و پیش‌بینی‌پذیر برای فعالیت‌های اقتصادی کمک کند.

مسائل اقتصادی کشور با اقدامات یک نهاد به‌تنهایی قابل حل نیست، اظهار کرد: پیشبرد اهداف اقتصادی نیازمند همکاری و هماهنگی میان دستگاه‌های مختلف است و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز تلاش می‌کند در کنار دولت و سایر نهادهای برای حل مسائل حوزه تولید و اشتغال کشور نقش مؤثرتری ایفا کند. وی همچنین از همکاری دستگاه‌های مختلف، از جمله وزارت کشور، قوه قضائیه و سایر سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با حل مسائل اقتصادی قدردانی کرد و گفت: با استمرار این همکاری‌ها می‌توان بخشی از موانع موجود در مسیر فعالیت بنگاه‌ها و روند اقتصادی کشور را برطرف نمود. صمد حسن‌زاده با اشاره به همکاری یک‌ساله اتاق ایران و معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری گفت: این همکاری تجربه‌ای سازنده برای طرح، بررسی و پیگیری مسائل و چالش‌های حقوقی و مقرراتی فعالان اقتصادی بود و دستاوردهای قابل‌توجهی در مسیر بهبود محیط کسب‌وکار به همراه داشت. رئیس اتاق ایران با تأکید بر اینکه محیط کسب‌وکار محصول تصمیم

صمد حسن‌زاده، دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در یکصد و سی و هشتمین نشست این شورا با قدردانی از حضور وزرا، معاونان، نمایندگان مجلس و مسئولان دستگاه‌های مختلف، بر اهمیت استمرار همکاری میان دولت و بخش خصوصی برای رفع موانع اقتصادی تأکید کرد و با اشاره به تفاهم‌نامه پنج‌جانبه میان اتاق ایران، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور، معاونت امور حقوقی ریاست‌جمهوری و دبیرخانه هیأت دولت، گفت: این تفاهم‌نامه حاصل تلاش‌ها و پیگیری‌های انجام‌شده در یک سال گذشته است و می‌تواند زمینه استمرار همکاری و پیگیری مسائل و مشکلات فعالان اقتصادی را فراهم نماید. حسن‌زاده افزود: انتظار می‌رود با استمرار این همکاری‌ها و حضور مسئولان دستگاه‌های مرتبط، موانع و ابهاماتی که در مسیر فعالیت بنگاه‌های اقتصادی وجود دارد، با سرعت بیشتری شناسایی و برای رفع آنها اقدام شود. دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی با تأکید بر اینکه

پیوند سامانه‌ها برای شفاف‌سازی معاملات و مقررات

کیوان کاشفی، قائم‌مقام دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، با اشاره به اجرای تفاهم‌نامه همکاری میان اتاق ایران و معاونت حقوقی رئیس‌جمهور اظهار کرد: در چارچوب این تفاهم‌نامه، ۱۰ محور موضوعی و ۱۶ برنامه راهبردی مشترک تعریف شد که بخش عمده آن‌ها طی سال گذشته و سال جاری به مرحله اجرا درآمد و سامان‌دهی داده‌های پراکنده مربوط به محیط کسب‌وکار، ایجاد دسترسی گسترده فعالان اقتصادی به قوانین و مقررات، فراهم کردن امکان مشارکت بخش خصوصی در مرحله تدوین پیش‌نویس مقررات و تدوین دستورالعمل‌هایی برای شفاف‌سازی حقوق فعالان اقتصادی از جمله اقدامات انجام‌شده بود.

او افزود: همچنین در حوزه مناقضات، مزایده‌ها و معاملات دولتی، بر حضور نمایندگان بخش خصوصی در فرایند تدوین مقررات تأکید شد و با سامان‌دهی شکل‌های اقتصادی، زمینه استفاده از ظرفیت تخصصی آن‌ها در جلسات تصمیم‌گیری فراهم آمد.

قائم‌مقام دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خاطر‌نشان کرد: این تفاهم‌نامه در ۲۰ تیرماه ۱۴۰۵ وارد مرحله اجرا شد و هفت محور اصلی شامل بهبود محیط کسب‌وکار، تقویت مشارکت ذی‌نفعان، اجرای مؤثر و تنفیج قوانین و مقررات، توانمندسازی فعالان بخش خصوصی، توسعه فناوری و افزایش شفافیت و دسترسی به اطلاعات را دنبال می‌کند. به گفته کاشفی، اتصال دستگاه‌های دولتی، نهادهای تصمیم‌گیر و تشکلهای بخش خصوصی در حوزه‌های قانون‌گذاری، صدور مجوز، حکمرانی و اجرا، زمینه هماهنگی بیشتر و بهبود فرایندهای مرتبط با فعالیت اقتصادی را فراهم خواهد کرد.

استانداران در خط مقدم یکپارچه‌سازی رویه‌ها



مهدی دوستی، معاون امور اقتصادی وزیر کشور با قدردانی از اقدام مشترک اتاق بازرگانی و معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری برای شناسایی و بررسی موانع مقرراتی تولید، از استخراج ۲۲۸ عنوان مقررات و فرآیند اجرایی مرتبط با تولید در استان‌ها خبر داد و گفت: علاوه بر این، در بررسی‌های انجام‌شده مشخص شد در برخی موارد وحدت رویه در اجرای قوانین و مقررات میان استان‌ها وجود ندارد و ضوابطی که در یک استان اجرا می‌شود، در استان دیگر با همان رویه اجرا نمی‌شود. وی تأکید کرد: در صورتی که برای رفع این موانع نیاز به اقدام در سطح استان‌ها باشد، از ظرفیت اتاق‌های بازرگانی و استانداری‌ها استفاده خواهد شد و استانداران نیز آمادگی دارند بخش‌های مختلف این کار میان استان‌ها توزیع و برای رفع مسائل موجود اقدام شود.

دیوان عدالت اداری مسیر حل چالش ماده ۴۲

مدنی‌زاده تأکید کرد: همکاری دولت و اتاق بازرگانی در چارچوب این تفاهم‌نامه باید به‌صورت مستمر دنبال شود تا اقدامات عملی برای بهبود فضای کسب‌وکار و کاهش موانع فعالیت اقتصادی شکل گیرد. در بخش دوم نشست مدنی‌زاده در پاسخ به مطالب مطرح‌شده توضیح داد: یکی از معضلات مهم در سال گذشته، نحوه اجرای ماده ۴۲ بود که درباره آن میان دستگاه‌های حقوقی مختلف برداشت‌های متفاوتی وجود داشت. در نهایت، پس از جمع‌بندی دیدگاه‌ها، بخشنامه‌ای به گمرک ابلاغ شد تا مبالغ مربوط به این ماده از همان مأخذ دریافت و به حساب شهرداری‌ها واریز شود. در لایحه بودجه ۱۴۰۵ نیز سازمان برنامه و بودجه تلاش کرد این موضوع را به‌صورت کامل تعیین تکلیف کند تا ابهامی در نحوه اجرای آن باقی نماند. وزیر اقتصاد گفت: در بودجه، برای این مبالغ ردیف درآمدی و هزینه‌ای مشخص پیش‌بینی شده است و حذف این ردیف‌ها به معنای حذف منابعی خواهد بود که به شهرداری‌ها اختصاص می‌یابد. از سوی دیگر، تغییر در نحوه دریافت این مبالغ می‌تواند هزینه واردات کالاهای غیراساسی را افزایش دهد و در نهایت بر قیمت تمام‌شده کالاها اثر بگذارد. او با بیان اینکه حامی بخش خصوصی هستم، اما اجرای قانون برای دستگاه‌های اجرایی الزامی است؛ تأکید کرد: اگر فعالان اقتصادی یا بخش خصوصی نسبت به نحوه اجرای این حکم یا مقررات مربوط به آن اعتراض داشته باشند، مسیر قانونی اعتراض، پیگیری موضوع از طریق دیوان عدالت اداری است.

علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی با قدردانی از اتاق بازرگانی و معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری برای پیگیری تفاهم‌نامه پنج‌جانبه، این توافق را زمینه‌ای برای تقویت همکاری دولت و بخش خصوصی و بهبود فضای کسب‌وکار کشور دانست. وی با اشاره به حجم بالای قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌ها در کشور گفت: در مجموعه دولت به نوعی به کارخانه تولید مقررات تبدیل شده‌ایم و بخش قابل توجهی از این مقررات، به جای باز کردن دست فعالان اقتصادی، موانع جدیدی ایجاد می‌کند. مدنی‌زاده افزود: حتی در مواردی که با هدف تسهیل فعالیت‌های اقتصادی مقرراتی وضع می‌شود، ممکن است این مقررات با قوانین و قواعد موجود در تعارض یا تداخل قرار گیرند و در نهایت سردرگمی فعالان اقتصادی افزایش یابد. رئیس شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی با اشاره به ظرفیت تفاهم‌نامه پنج‌جانبه اظهار کرد: اتاق بازرگانی از آنجا که در کف میدان اقتصاد حضور دارد و به‌طور مستقیم با مسائل و مشکلات فعالان اقتصادی درگیر است، می‌تواند در بهبود فضای کسب‌وکار و شناسایی موانع نقش مؤثری ایفا کند. وی ادامه داد: معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری، دبیرخانه هیأت دولت، وزارت کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، هر یک از ارکان مرتبط با حوزه قوانین و مقررات هستند و می‌توانند در فرآیند تدوین مقررات، ارتقای کیفیت آنها، تنفیج قوانین و رفع نزاحم‌ها و تعارض‌های موجود نقش‌آفرینی کنند.

کلاف سردرگم ۹۰ هزار مقرر در کشور

انصاری با اشاره به حجم بالای قوانین و مقررات در کشور گفت: در کشور حدود ۹۰ هزار مقرر وجود دارد و همچنان مقررات جدیدی به این مجموعه اضافه می‌شود؛ که امیدواریم با پیگیری‌های انجام‌شده، موانع و عوامل دست‌وپاگیر فعالیت بخش خصوصی برطرف شود. معاون حقوقی رئیس‌جمهور در پایان تأکید کرد که پیگیری اجرای مفاد تفاهم‌نامه و اقدامات مرتبط با آن از طریق کمیته حمایت از کسب‌وکار انجام خواهد شد. در بخش دوم نشست حجت‌الاسلام والمسلمین مجید انصاری معاون حقوقی رئیس‌جمهور، درباره اختلاف‌نظرهای موجود در نحوه اجرای حکم ۱۲ در هزار ارزش کالاهای وارداتی جمع‌بندی کرد: زمانی که درباره یک موضوع در داخل قوه مجریه اختلاف برداشت از قانون وجود داشته باشد، نظر معاونت حقوقی برای دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجراست؛ اما پس از ورود مراجع بالاتر و بررسی موضوع در هیأت تطبیق مصوبات، دیگر معاونت حقوقی در جایگاه اظهارنظر مجدد قرار ندارد. انصاری با اشاره به اینکه در حال حاضر بخشی از فرآیند وصول این مبالغ انجام شده است، گفت: توقف یا تغییر روند فعلی می‌تواند آثار و تبعاتی ایجاد کند؛ بنابراین برای تعیین تکلیف نهایی، یکی از راه‌های موجود، استفسار از مجلس شورای اسلامی است.

سخن پایانی

معضلات نیازمند فراتر رفتن از رویکردهای مقطعی و پرهیز از بخشنامه‌درمانی است. سرنوشت تفاهم‌نامه پنج‌جانبه و شفاف‌سازی محاسبات گمرکی تنها در صورت پیگیری فوری استفساریه مجلس، تطبیق مصوبات با روح قانون و پایبندی کارگروه‌های اجرایی به تعهداتشان تثبیت خواهد شد؛ در غیر این صورت، افزایش قیمت تمام‌شده کالاها، اخلاص در امنیت غذایی و فرسایش اعتماد بخش خصوصی، دست‌نورد تداوم ابهام در زنجیره تصمیم‌گیری اقتصادی خواهد بود.

یکصد و سی و هشتمین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی آیینیه‌ای تمام‌نما از چالش‌های بنیادین اقتصاد کلان کشور بود؛ جایی که اراده برای خروج از پیله «۹۰ هزار مقرر دست‌وپاگیر» و تدوین میثاق‌نامه‌های پنج‌جانبه، بلافاصله در آزمون‌های عملیاتی نظیر سازوکار وصول «عوارض ۱۲ در هزار» به چالش کشیده می‌شود. تلاقی افزایش چشمتیر نرخ تسعیر گمرکی به ۱۳۱ هزار تومان با مصوبات اجرایی ابلاغی، هزینه‌های سربار سنگینی را به بدنه تولید و تجارت تحمیل کرده است. حل پایدار این